

יד ושם
רשות זכרון לשואה ולגבורה

מנהל חברה ונוער

60 שנה למדינת ישראל

משרד ראש הממשלה
המשרד לענייני גמלאים | משרד החינוך

"לדורות"

סיפוריהם של ניצולי השואה החיים בישראל שאלון לרישום קורות ניצול/ת השואה

איסוף סיפוריהם של ניצולי השואה הוא אחד המרכיבים החשובים ביותר בשימור הזיכרון ובהנחלתו לדורות הבאים. המידע על קורותיהם של הניצולים חיוני מאוד לחוקרים כמו גם לבני הדורות הבאים שכן בעזרתו יוכלו להכיר את אוסף הסיפורים הפרטיים המרכיב את התמונה הרחבה. לסיפור האישי שלכם יש אפוא חשיבות לאומית, מחקרית וחינוכית. אוסף הסיפורים יעלה לאתר אינטרנט מיוחד במסגרת פרויקט לציון 60 שנה למדינת ישראל. אנו מודים לך מראש על הנכונות לשיתוף הפעולה.

שם משפחה ושם פרטי נכון להיום

שם משפחה: רפפורט	שם פרטי: גיטה גיזלה
------------------	---------------------

פרטים אישיים לפני ובתקופת השואה

שמות ומקומות יש לרשום בדפוס- גם בלועזית במקומות המסומנים

שם משפחה לפני המלחמה: ברגר	שם פרטי ושם של האב: יעקב	שם פרטי ושם של האב: שרה רוזנפלד	שם פרטי ושם של האב: שם נעורים: של האשה:
שם פרטי לפני המלחמה: גיטה גיזלה	שם פרטי ושם של האב: יעקב	שם פרטי ושם של האב: שרה רוזנפלד	שם פרטי ושם של האב: שם נעורים: של האשה:
שם פרטי לפני המלחמה: גיטה גיזלה	שם פרטי ושם של האב: יעקב	שם פרטי ושם של האב: שרה רוזנפלד	שם פרטי ושם של האב: שם נעורים: של האשה:
מקום לידה (ישוב, מחוז): טעטשבו	שם פרטי ושם של האב: יעקב	שם פרטי ושם של האב: שרה רוזנפלד	שם פרטי ושם של האב: שם נעורים: של האשה:
שם פרטי לפני המלחמה: גיטה גיזלה	שם פרטי ושם של האב: יעקב	שם פרטי ושם של האב: שרה רוזנפלד	שם פרטי ושם של האב: שם נעורים: של האשה:
מקום מגורים לפני המלחמה (ישוב, מחוז): טעטשבו	שם פרטי ושם של האב: יעקב	שם פרטי ושם של האב: שרה רוזנפלד	שם פרטי ושם של האב: שם נעורים: של האשה:
שם פרטי לפני המלחמה: גיטה גיזלה	שם פרטי ושם של האב: יעקב	שם פרטי ושם של האב: שרה רוזנפלד	שם פרטי ושם של האב: שם נעורים: של האשה:
מקום מגורים לפני המלחמה (ישוב, מחוז): טעטשבו	שם פרטי ושם של האב: יעקב	שם פרטי ושם של האב: שרה רוזנפלד	שם פרטי ושם של האב: שם נעורים: של האשה:
השכלה/תואר אקדמי לפני המלחמה: סיום חטיבת ביניים	שם פרטי ושם של האב: יעקב	שם פרטי ושם של האב: שרה רוזנפלד	שם פרטי ושם של האב: שם נעורים: של האשה:
מקומות מגורים בזמן מלחמה (ישוב, מחוז, ארץ): טעטשבו (גטו), אושוויץ, רייכנבאך, מחנה פורטה, טראוטנאו, זלצודל.	שם פרטי ושם של האב: יעקב	שם פרטי ושם של האב: שרה רוזנפלד	שם פרטי ושם של האב: שם נעורים: של האשה:
האם היית בגטאות? אילו?	שם פרטי ושם של האב: יעקב	שם פרטי ושם של האב: שרה רוזנפלד	שם פרטי ושם של האב: שם נעורים: של האשה:
האם היית במחנות? אילו?	שם פרטי ושם של האב: יעקב	שם פרטי ושם של האב: שרה רוזנפלד	שם פרטי ושם של האב: שם נעורים: של האשה:

מקום השחרור: זלצודל	תאריך השחרור : 14.4.1945
האם שהית במחנה עקורים? איזה? פראג – מחנה קרנטנה	לאן הלכת/חזרת לאחר השחרור (ציין מקום)? הביתה אבל לא נתנו לי אפילו להכנס הביתה, הלכתי ללייטמריץ, שם עבדתי והתחתנתי.
מקומות/מחנות בדרך לארץ:	שנת העליה: 1960
	שם האנייה: מטוס

לדורות סיפוריהם של ניצולי השואה החיים בישראל

נא ספרי על קורותיך לפני המלחמה

(נקודות להתייחסות: משפחה, סביבה, ילדות ולימודים, עבודה, חברות בארגון):

סאגה משפחתית/ גיטה רפפורט

בלילה חלמתי חלום שחיכיתי לו זמן רב הייתי שוב בבית הוריי במקום שביליתי את שנות נעוריי
הנה אחותי המבוגרת ממני – גולדי שהוריי במיוחד פינקו אותה היא עשתה בעיות בעניין האוכל ס"ה לא רצתה לאכול הכל
אחי משה הוא עכשיו הגדול אחרי שאימי איבדה את הבכור לא העזנו לשאול איך ולמה אימי על עצב איתנו לא דיברה
אני רואה איך ישבנו לשולחן ארוך וערוך לארוחת צהריים כולנו ביחד האחים הקטנים – מספרם חמישה על הספסל השתוללו – ברוך, מוטל, מאיר, לייביש, יוסף עד שאבא התיישב בראש השולחן
לידו על כסא גבוה "המזינקל" (בן הזקונים) כל שנה חשבנו שזה האחרון הפעם הוא באמת היה - יחזק'לה אותו בכפית אבא מאכיל
אמא מחלקת את המרק את המנה העיקרית את הקינוח מברכים ברכת המזון וקמים כל אחד לעיסוקיו שלו
אבא נשכב על הספסל אמא מחליפה אותו בחנות למה אתה לא נשכב במיטה או על הספה? הילדים אותו שואלים אני רוצה רק לחלץ את עצמותיי אין זמן בשביל מיטה או ספה היום קצר והעבודה רבה לכן אנוח על הספסל חצי שעה

	<p>הגיעה השעה חמש אחר הצהריים כולנו כבר שוב רעבים העוזרת שמה על השולחן סלט, לחם, מרגרינה הכל פרווה אוי כמה זה טעים ומשביע</p>
	<p>את הלחם אצלנו בבית אופים את הירקות בגננו קוטפים, הכל טרי ובריא כמו שצריך ואנחנו הילדים באמת מרוצים.</p>
	<p>עד הערב נותנים לנורים מנוחה. בערב מחכה לנו שוב ארוחה, לפעמים קרה – לחם, חמאה, שמנת (יש לנו פרה) לפעמים חמה – תפוחי אדמה אפויים או ממליגה (אנחנו קראנו לזה טוקן).</p>
	<p>אחרי אחותי גולדי, אני השנייה אמא מרוצה ממני, כך היא אומרת. אני במטבח לעזור אוהבת, אני יד ימין שלה – כך היא טוענת.</p>
	<p>רחל אחותי הקטנה נולדה אחרי היא הקטנה בין הבנות, היא אהבה לקרוא ספרים, לעשות בדייקנות את השיעורים ומתחבאה בפינות הבית</p>
	<p>או בגינה, שקועה בקריאה זה נשאר לה עד היום צמאה לידע. אחריה באים רק בנים עם אחי משה – שבעה החמודים הבריות אמרו שלאימי יהיה כסא ליד אלוקים</p>
	<p>כאשר יום שישי הגיע כולנו עזרנו בהכנות לשבת כי בשבת "כל מלאכה לא תעשה" ומה שלא הוכן מראש – לא יהיה</p>
	<p>וכך גם בערבי חגים, שאת חלקם אהבתי, חלקם לא אבל ההכנות היו מרובות כל אחד קיבל תפקיד לגמור.</p>
	<p>בשבת אחר הצהריים באו חברות וחברים שחקנו משחקים מותרים קראנו פרקי אבות ושרנו שירים סעודות מאולתרות ערכנו עם עוגיות, אגוזים ופירות עד הגיע מוצאי שבת.</p>
	<p>לפעמים טיילנו לכפר השכן בשביל שלא יהיה משעמם, כל שבת אותו המשחר – נמאס אז הלכנו לבקר בישוב השכן, ברור שהיה "עירוב" אחרת ללכת רחוק היה אסור.</p>

	<p>בחורף ישבנו בבית – קראנו והיכינו לשלושה כוכבים בשמים והגיע מוצאי שבת.</p>
	<p>אבא בירך "הבדלה" על יין ובשמים. שוב שרנו שירים מתאימים, "שבוע טוב שבוע טוב" אליהו הנביא – ברור "ביידיש" ועוד שירים יפים לכבוד השבוע החדש כל המשפחה שרה.</p>
	<p>והימים חלפו מהר, אנחנו גדלנו לאט, החיים נמשכו על מי מנוחות. הבנות למדו בבית ספר ובבית יעקב, הבנים בחדר מגיל צעיר מאוד למדו תורה, רש"י וגם גמרא. שררה שגרה מבורכת כך אני היום חושבת. בקיצים נסענו לדודים בכפר והם באו אלינו לעיר. לפעמים הרשו לנו ללכת לסרט זאת הייתה ממש חגיגה</p>
	<p>אמא רצתה בעצמה להיווכח מה מושך כל כך ללכת לקולנוע... יום אחד התלבשה יפה לקולנוע מצאה דרכה.</p>
	<p>התיישבה בשורה הראשונה, כך חשבה מתאים לגבירה, אחר כך סיפרה על רכבת שכמעט החרישה אותה אז ברחה מהשורה הראשונה.</p>
	<p>אמנו הייתה בכלל פעלתנית, ארגנה הצגות לילדים ולמבוגרים. השתתפה בהרצאות שונות הייתה למדנית. אבא היה גאה מאוד על אמנו הנמרצת, השאיר לה את חינוך הילדים לסמכותה הבלעדית.</p>
	<p>בגלל זה אהבתי את אבא שהוא לא התערב – רק כאשר אמא לא השתלטה על הכל לבד אצל אבא פשוט אפשר היה להתפנק מעט.</p>
	<p>בשנת אלף תשע מאות שלושים ותשע פרצה המלחמה. אני בת חמש עשרה, ביישנית נאלצתי לעזוב את המטבח ולהתייצב בחנות אצל דוד סנדר לנו החרימו את החנות – כמה חבל הגזרות על יהודים התחילו לפעול.</p>

ההונגרים שלטו במקום הצ'כים
והיה פחד גדול אצל היהודים
הרוב איבדו את הכנסתם וזה הביא לרעב.
כדי להציל משהו מהכספים
הוריי חיתנו את גולדי אחותי.
בשנת אלף תשע מאוד ארבעים ואחת
לבחור מהעיר "מונקטש" הגדולה
לא הספיקו להנות מירח הדבש
למחנה עבודה לקחו אותו מיד.

אחותי חזרה הביתה ונשארה
ללדת את הילדה אצל אמא
אבל התינוקת נולדה ביום שאימי לא הייתה
אבא ואני עזרנו למיילדת בלידה

הילדה חמודה ומתוקה מאוד
ושם לאה – לנצי – להוריי הנכדה הראשונה
ויחזק'לה נהיה דוד בגיל שלוש
המלחמה נמשכה ואיתה הצרות.

האוכלוסיה הנוצרית הפנתה לנו עורף
כאילו לא מכירים אותנו בכלל
החרימו את יתר החנויות היהודיות
את כולנו לגטו הובילו.

משם לקחו אותנו לרכבות משא
ואחרי ארבעה ימים נסיעה
למחנה ריכוז אושוויץ הגענו.

לא ידענו לא כלום – הלכנו כמו צאן
הפרידו בין הורים לילדים הקטנים
את ההורים והילדים הבוגרים
לנחמה עבודה נלקחנו – שם בבגדי
אסירים הולבשנו – קיבלנו מספר – אין שמות

את הוריי, את אחיי הקטנים,
את אחי משה ואחותי גולדי ומשפחתה,
יותר לא ראיתי לעולם.

המלחמה נגמרה, חזרנו הביתה
מי שעבר את הזוועה ולא נשבר ונשאר חי
ממשפחתי, אחותי רחל ואני נשארנו רק שתינו,
חיפשנו אח, אחות הורים לא מצאנו
בבית מצאנו גויים גם בחנות ובכל מקום בו גרנו
יותר לא אחזור לשם, רק בחלום כמו הפעם.

לדורות סיפוריהם של ניצולי השואה החיים בישראל

נא ספרי על קורותיך בזמן המלחמה

(נקודות להתייחסות: מעצר וגירוש, גטאות, מחנות וצעדות מוות, מסתור או זהות בדויה ושם בדוי, פעילות ותפקידים ביודנראט/תנועות נוער/מחתרת/פרטיזנים, השתתפות בבריחה/התנגדות/לחימה, השחרור וחזרה הביתה; האם אדם/ארגון יהודי/לא יהודי סייע משמעותית להצלתך; בריחה/הגירה מאונס, פינוי/אווקואציה למרכז ברה"מ):

שישה שבועות שהינו בגטו טעטש. בחדר קטן הצטופפנו 14 אנשים אוכל לא קיבלנו, כל אחד אכל מה שהביא איתו מהבית. האנשים מהסביבה שצורפו לגטו רעבו מיד שלא נתנו להם זמן לארוז צידה.

לאחר שישה שבועות הוציאו אותנו לתחנת הרכבת, אך רכבת יצאה רק למחרת. את הלילה הזה עברנו במרתף שהיה מוצף מים שלעתים הגיעו עד הברכיים. שם ישבנו, או יותר נכון עמדנו בחושך ובקור ובחוסר ידיעה למה הובאנו לכאן ולאן ייקחו אותנו. הילדים בכו, הקשישים והחולים רעדו מקור, הלילה הזה היה איום ורבים השתגעו, עולם נשמו לרווחה כאשר הגיע הבוקר. אז לקחו אותנו החוצה והוכנסנו לקרונות של רכבת משא שבהם נלקחנו לאושוויץ.

שם הפרידו בין הצעירים ובין המבוגרים, ואמהות עם ילדים קטנים הלכו עם הזקנים כדי לא לעזוב את ילדיהם. "ימינה, שמאלה" צעק הקצין S.S., אז עוד לא ידעתי מה פירוש כל זה. כל מה שהבאנו איתנו נשאר בקרונות, והתברר לי במשך הזמן שאלה שהלכו שמאלה הלכו למותם.

את הצעירים לקחו למחנה ויותר מאוחר לעבודה, הכניסו אותנו למקלחות עם דיאנופקציה, משם יצאנו ערומות ורטובות לאולם גדול שם חיכו לנו ספרים (גברים) שגילחו את ראשינו. אז עוד התביישנו, עם הנעליים ביד הוכנסנו לאולם אחר שם זרקו לנו שמלה, אני קיבלתי שמלת צמר ירוקה, על גב השמלה ציירו לנו צלב עם מברשת רטובה בסיד. משם יצאנו החוצה למסדר, בכל שורה חמש נשים ונערות. ספרו אותנו, קיבלנו בכל שורה לחם כמו לבנה שחורה מחולקת לחמש מנות ונכנסנו למבנה גדול. שם היו שורות של מיטות מקרשים שלוש קומות. על כל מיטה כזאת התנחלנו 15 נשים. 7 בצד אחד ו7 ממול אחת באמצע בין כל הרגליים. האמצע המבנה הייתה מדרגה לכל אורך הבלוק שם טיילה המפקחת בשם הנקה עם שוט ביד. היינו משותקות, מפחדות, עייפות מבכי ועצב. 8 שבועות שהינו באושוויץ לאחר מכן בחרו אותנו לעבודה בבית חרושת, טלפונקן, במקום שנקרא רייכנבך, את אחותי שלחו לבית חרושת הגנוק, עבדנו 12 שעות שממרת יום בשבוע ושבוע שני 12 שעות משמרת לילה.

המפקד שהיה ממונה עלינו היה אכזר מאוד, היו לו נטיות סדיסטיות מובהקות, תמיד אמר שלא נצא משם בחיים, שהוא ידאג לזה. השוט לא מש מידו, בו היכה במקום שהתחשק לו, ללא סיבה. כאשר חזרנו ממשמרת לילה לא נתן לנו ללכת לישון אלא העביד אותנו בעבודות ניקיון.

הפצצות לילות היו שכיחות ובמקרים אלה גורשנו לשדה פתוח ולעתים קרובות נשארנו שם שעות בבגדים דקים ללא אוכל וללא שינה. בחודש פברואר אספו את כולנו למסדר והובילו אותנו ברגל למקום אחר, בגלל החזית שהתקרבה. 4 ימים הלכנו כ-28-30 קילומטר ביום. היה קר ושלג. בלילה הראשון עצרנו באיזה מוסך. היה כל כך דחוס שדרכנו אחת על השנייה. על שינה אי אפשר היה אפילו לחשוב. אסור היה להוציא הגה כי המפקד עמד שם עם השוט ביד מוכן להרביץ.

כך הגענו לטראוטנאו. שם פגשנו אסירות אחרות וגם כמה מכרות. הן שהו בבית חרושת נטוש וכל לילה היו הפצצות. שוב פיזרו עלינו אבקת די די טי ואנחנו פלינו את הכינים מבגדינו שהיו מלאים בהן. שם נשארנו 8 ימים. למרות ההפצצות כל לילה לא רצינו לרדת למקלט לא היה איכפת לנו למות. קיבלנו לחם ליום מזה חילקנו ל-16 מנות. היינו כל כך חלשות שכל היום שכבנו במיטות של קרשים. שם לא עבדו כבר האסירות, הן היו רעבות כל כך הרבה זמן שהיו רק עור ועצמות ונראו נורא. אני לא יודעת איך אנחנו היינו.

היינו נגועות במחלות ריאות שבנסיבות לא היה פלא.

שוב פקדו עלינו לצאת לדרך. הוכנסנו לקרונות ובמשך 8 ימים נסענו, בכפור של פברואר, בשלג בגשם, נתונות לרוחות החורף. היה לנו כל כך קר כל כך סבלנו שרק בכינו והתחננו לממונים עלינו שיהרגו אותנו, כך יהיה הכיליון והמוות קל ומהיר יותר. הגענו לפורטה, כאן עבדנו בבית חרושת לנשק, (האמער וערק), במשך 4 שבועות. היה קור מחריד והאוויר דחוס מגזים. קיבלנו לחם אחד ל-12 איש וגם זה לא העזנו לאכול כולו. חלק מלבנת הלחם החבאנו התוך המיטות כי ידענו שגם מכאן נצטרך שוב ללכת ולא נוכל עוד לשרוד דרך אחת אן נצטרך שוב לרעוב. אבל בסוף גם לחם לא קיבלנו ואת קליפות תפוחי האדמה הוצאנו מהזבל כאשר לא ראו אותנו כי זה גם היה אסור.

בסוף חודש מרץ עזבנו פה והלכנו לקום בשם זלצודל, כאן שחרר אותנו הצבא האמריקאי כעבור מספר ימים ב-14.4.1945. ההורים האחים והאחיות אינם, שאיפתנו היחידה היא שנוכל להגיע לפלסטינה ושם נוכל לעבוד שסוף סוף תהיה לנו מולדת שממש לא יוכלו לגרשנו.

לדורות סיפוריהם של ניצולי השואה החיים בישראל

נא ספרי/י על קורותיך בארץ ישראל מאז העלייה (נקודות להתייחסות: בריחה, העפלה וקליטה):

עומס חום פקד את הארץ השנה וגם ארצות אחרות. החזאים אומרים שלפני חמישים שנה היה חום כזה כמו השנה. 41 מעלות בירושלים?

כל הזמן מרגישים שכדור הארץ מתחמם והנה אנו מרגישים זאת... איפה הייתי לפני חמישים שנה? ב-1950? כן, הייתי בצ'כיה נשואה, אם לילדה ובציפייה לעוד ילד. גל חום לא זכור לי. היו לי דאגות אחרות. כל הפליטים עזבו את צ'כיה ב-1949 ועלו ארצה. אני נשארתי עם משפחתי בצ'כיה בעיר לייטמריץ', כי בעלי חלה במחלת ריאות. הרופאים ייעצו לא לנסוע לארץ חמה כמו ישראל. במקום לעלות ארצה שהה בעלי לפרקים, בהרי הטטרים שבסלובקיה.

ידעתי בדיוק מה קורה בארץ, הקהילה היהודית בפראג הוציאה עיתון, אז הייתי מעודכנת בנעשה בארץ. ב-1956 כאשר כאן נלחמו והצבא הגיע עד סואץ, העלי נחלם את מלחמתו שנגמרה בפטירתו.

נשארתי אלמנה צעירה עם שני ילדים קטנים. פרט לנו נשארה בעירנו רק עוד משפחה חצי יהודיה. האיש היה יהודי (אפילו קרוב משפחה שלי), אשתו הייתה אנגליה – נוצרייה ולהם שלושה ילדים. הוא נהיה קומוניסט מושבע וחשב שמקומו בארץ קומוניסטית גרידא, לכן לא חשב כלל לעלות ארצה.

כאשר קצת התעוררתי מההלם על מות בעלי, התחלתי להתרוצץ במשרדים המתאימים, כתבתי בקשות לעזיבת צ'כיה כדי להתאחד עם אחותי רחל שעלתה ארצה ב-1947 כחלוצה. פעמים רבות נדחיתי, ניסו לשכנע אותי לא לנסוע בטענה שכאן בארץ לא טוב. ויתרתי על אזרחות צ'כית וב-4 לאוגוסט 1960, בדיוק לפני 40 שנה, נחתנו בלוד ואנחנו דרכנו על אדמת ארץ ישראל. חיכו לנו אחותי, גיסי, ואחים של גיסי, באין סוף חיבוקים ודמעות שמחה ועצב ביחד הביאו אותנו לירושלים, איפה שאחותי מתגוררת, ומאז אני ירושלמית.

(נכתב ע"י גיטה רפפורט, 4.8.2000, ירושלים)

